

Xalq artisti, professor Vamiq Məmmədəliyev 75 yaşında

HƏM MÜƏLLİM, HƏM İFAÇI

REPORTAJ

SÖHBƏTLƏSDİ:
Təranə Məhərrəmovə
taranamaharramova@kaspi.az

75 yaşını tamam edən tanınmış tarzən, Xalq artisti, professor Vamiq Məmmədəliyevin muğam sənətinin, tar ifaçılığının inkişafı ilə bağlı arzuları çoxdur

70 yaşı tamam olanda da ondan müsahibə almışdım. Onda məni çalışdığı Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Xalq çalğı alətləri ifaçılığı kafedrasının qapısından ötürərək gülə-gülə “inşallah, 75 yaşında da görüşərik...” demişdi. İllər göz qırpmında ötdü. Budur, görkəmli tarzən, Xalq artisti, professor Vamiq Məmmədəliyevin 75 illik yubileyidir.

DƏDƏ-BABA YOLU

Sənətini sevmək, daim çalışmaq şövqindən heç nə əskilməyib. Hər gün yaşadığı Kürdəxanı qəsəbəsindən dərs dediyi kafedraya gəlməyi, tələbələrində sənətinin sirlərini öyrətməyi həyat amalı hesab edir. Bu, onun üçün alqoritm kimidir: “Əlim, ayağım, beynim işləyir. Tələbələrə əsasən magistrlərdir. Elə muğamlar var ki, onları yalnız mən bilirəm. Çətin muğamları mən tədris edirəm. “Nəva”, “Dəşti”, “Dügah” muğamlarını tələbələrimə öyrədirəm. “Nəva”-ni ilk dəfə mən çalmışam. 1990-cı ildə şəhidlərin 40 mərasimində ifa etmişəm. Bizdə bu muğamı çalan da, oxuyan da yoxdur. Dəstgah şəklində alınmır. Soloda Əhməd Bakıxanov, Bəhram Mansurov çalıb. Amma oxumaq üçün itmiş yerlərə qəzəl uyğunlaşdırmaq lazımdır. Tələbələrə də “Əsas dədə-baba yoludur. Bu yolu öyrənin, sonra öz bildiklərinizi əlavə edin” deyərək yol göstərirəm”.

ƏGƏR VASİM TAR ÇALSAYDI...

Qocaman tarzən görkəmli sənətkarlardan dərs alıb. Həm ifaçı olub, həm müəllim: “Musiqiyə sevgi mənə ailəmədən

keçib. Ata-anam həkim idi. O vaxt ziyalılar evlərinə tar alır, çalmağı da özləri öyrəndilər. Atam mahnı çalanda biz sevinərdik. Onun o zaman aldığı tar indi mənim evimdədir. İkinci tarımı isə mənə görkəmli tarzən Sərvər İbrahimov bağışlayıb. Həmin tar isə 1910-cu ilin alətidir. Bu tarlar mənim üçün çox əzizdir. Biz həmişə tara baxıb “görən bunu çala biləcəyikmi?” deyərək düşünərdik. 1956-cı ildə kəndimizdə dərnək açıldı. Vasim və digər iki qardaşım tar dərnəyinə getdi, ancaq məni evdən qoymadılar. Çünki mən solaxay idim, tarı isə sağ əllə çalmaq lazımdır. Nəhayət, mənim də tar dərnəyinə getməyimə icazə verildi. Əvvəlcə çox əziyyət çəkirdim. Ona görə də sağ əllə çalmağa başladım. O zaman Vasim də yaxşı tar çalırdı. Əgər o tar çalsaydı, mən çala bilməyəcəkdim. Onun tar çalmamağı mənim yolumu açdı. 1961-ci ildə artıq tar çalmağı öyrənmişdim”.

ƏHMƏD BAKIXANOVUN TÖVSIYƏSİ

V.Məmmədəliyev hərbi xidmətə getməzdən əvvəl yaşadığı Kürdəxanı kəndində “Bahar” adlı ansambl yaradıb. Öz fəaliyyət dərnəyi tez bir zamanda tanınır, hər yerdə maraqla qarşılanır: “Hərbi xidmətə gedəndə tarımı da özümə apardım. Xidmətdən qayıdandan sonra Mədəni-Maarif Texnikumunda xor dirijorluğu fakültəsini bitirdim, daha sonra Asəf Zeynallı adına Musiqi Məktəbinə daxil oldum. Ustad tarzən Əhməd Bakıxanov

“Mən həmişə məclisin yuxarı başında otururdum. Yenə də məni yuxarı başa çağırırlar. Həmişə xalqdan hörmət görmüşəm.”

ifama qulaq asaraq “sən təhsil almalısan” dedi. Mən Əhməd müəllimin tələbəsi oldum və ondan çox şey öyrəndim. Not müəllimim isə Adil Gəray idi. Sonra Bəhram Mansurovun sinfinə keçdim. Konservatoriyada oxuyanda not müəllimim Oqtay Quliyev idi. İkinci kursda oxuyanda tələbə konfransında çıxış elədim və birinci dərəcəli diploma layiq görüldüm. Həmçinin radionun fondu üçün “Xaric segah”, “Bayatı Şiraz” və “Rahab” muğamlarını, daha sonra “Humayun” və “Bayatı-Qacar” muğamlarını yazdım. 1988-ci ildə Konservatoriyada muğam sinfi açılanda rəhmətlik Süleyman Ələsgərovla Oqtay Quliyev məni o sinfə muğamdan dərs deməyə dəvət etdilər. 1992-ci ildə isə muğam ixtisas kimi keçirilməyə başladı”.

ŞUŞADA KONSERVATORİYA YARATMAQ

Görkəmli tarzən Şuşada iştirak etdiyi “Xarı Bülbül” festivalının sevincini unuda bilmir. “Ürəyim dağa döndü” deyir: “1976-cı ildə Şuşada olmuşam. Putyovka ilə dincəlməyə getmişdik. Amma orda ansambl düzəldib konsertlər verməyə başladım. Şuşaya daxil olanda istər istəməz ab-hava dəyişir. Şuşa musiqi beşiyidir. O vaxt Süleyman Ələsgərov Konservatoriyanın Şuşa filialını açmaq istəyirdi. Ancaq Şuşa işğal olundu. Həmin filial da 5 il Bakıda fəaliyyət göstərdi. İndi Şuşa azaddır. Şuşada çoxlu işlər görülüb.

Artıq orada konservatoriya yaratmaq olar”.

MƏNİ “MÜƏLLİM” ÇAĞIRIN

Sənəti ona xalqın hörmətini qazandıraraq. “Mən həmişə məclisin yuxarı başında otururdum. Yenə də məni yuxarı başa çağırırlar. Həmişə xalqdan hörmət görmüşəm. Xoşbəxt o adamdır ki, özü olmayanda da haqqında yaxşı danışsınlar. Hamıya deyirəm ki, adım yadınızdən çıxsın, məni “müəllim” çağırın. Müəllim öyrədən deməkdir”.

XOŞBƏXTƏM Kİ...

4 övladı, 12 nəvəsi var Vamiq müəllimin. Özüni “Qəhrəman baba” adlandırır. Tar çalmağın, muğamın sirlərini öyrətdiyi tələbələrindən sayını isə çoxdan unudub: “Xoşbəxtəm ki, həm ifaçıyam, həm müəllim. Məni belə təqdim edirlər: muğam bilicisi və muğam tənqidçisi. Heç nə mənim gözümdən yayınmır”.

Bu yaxınlarda prezident İlham Əliyev qocaman tarzənin musiqi sənətimizin inkişafındakı xidmətlərini qiymətləndirərək ona mənzil hədiyyə edib. Zəhmətini layiqincə dəyərləndirdiyinə görə dövlət başçısına minnətdarlığı sonsuzdur.

Görkəmli tarzənin muğam sənətinin, tar ifaçılığının inkişafı ilə bağlı arzuları çoxdur. Onları həyata keçirmək üçün özünə ömür arzulayır: “Heç bilmirəm illər necə gəlib keçdi. Təkcə onu bilirəm ki, həmişə əməlim yaxşılıq etmək olub. Həyatımdan razıyam. Mənə görə ən böyük vərdəvlət sağlamlıqdır. Bəzi görəcəyimiz işlər var. Oxunmayan muğamlar var ki, onlar hazırlayırıq. Yaradıcılıq işlərimiz çoxdur...”

